

KULTUUR

1. III '06

Kammerlik suursugusus
Rahvusooperis

Toomas Kuter

Wolfgang Amadeus Mozarti viimase ooperi "Tituse halastus" kontsertettekannet Eestis võib pidada meie Rahvusooperi viimaste aegade üheks suuremaks õnnestumiseks.

6. septembril 1791. aastal Praha Rahvusooperis esietendunud "Tituse halastus" ("La clemenza di Tito") on pärast menu 18. sajandi lõpus – 19. sajandi alguses üle elanud pika varjuringi perioodi kuni eelmise sajandi lõpukümnendini, mil muusikasõbrad ooperi taasavastasid ning teose uus võidukäik maailma ooperilavadel alguse sai.

Lootustandvad noored solistid

Üldjuhul püstitab ooperi kontsertettekannet muusikutele suuremaid nõudmisi kui teatrietendus. Lavaline butafooria ning lavastaja näpunäited puuduvad. Tavaliselt ei jõua ooperi kontsertettekannet emotsionaalses-psühholoogilises pingestatuses selle kulminatiivse sugestiivsuseni, mis ooperi heroilise dramatismiga teatrilaval iseneslikult kaasneb.

Ent on meeldiv reeglite seas erandeid kohata. Tol õhtul kõlas Rahvusooper Estonia laval muusikaline ime. Põhirõhk oli muusikal, mis eestlasele suhteliselt tundmatu ning mille geniaalsus seda värskemalt mõjus.

Samuti puudus võimalus arvustada "liig modernset või liig igavat" lavastust. Detailid, mis kontsertettekannet ilmestasid, kandsid eneses täienduslikku iseloomu ning sobisid esituse kammerliku auraga hästi.

Nimekate välissolistide kõrval tegid kaasa Rahvusooperi noored jõud, kes sõna otseses mõttes positiivselt üllatasid. Eriti Priit Volmer (Publius), kelle lauldud teise vaatuse aaria kujunes muusikaliselt üheks paremini esitatud numbriks.

Tugevad olid ilusa tämbri ja ühtlase kõlaga metsosopran Helen Lokuta (Annus), kelle puhul mõjus huvitavalt sopranitele omane tämber ülemises registris, mis kõnealuse partii ettekannet rikastas, ja Annaliisa Pillak, kes üllatavalt hästi sai hakkama Tituse sõbra Sextuse raske partii.

MUUSIKA

"Tituse halastus"
Wolfgang Amadeus Mozart
Dirigent Arvo Volmer
Koormeister Elmo Tiisvald
Solistid Herbert Lippert (Austria), Christina Lamberti (USA), Kristine Gailite (Läti), Annaliisa Pillak, Helen Lokuta, Priit Volmer

Kontsertettekannet 19. veebruaril Rahvusooperis Estonia.

kasv ning jääb vaid loota, et need kolm lauljat edaspidigi kuulajatele muusikalisi elamusi pakuvad.

Lamberti ja Lippert

Mainekaim sel õhtul esinenud solistidest oli austerlane Herbert Lippert, kes teinud koostööd paljude maailma nimekate lauljate ning dirigentidega. Tema Titus oli helde, helge ja filosoofiline valitseja, kellele miski inimlikki võõras polnud.

Mozarti ettekannet nõuab sootuks erilisi tenoreid, keda me Verdi, ammugi aga Puccini ja *bel canto* lauljate seast ei leia.

Lippert, kes Wagneri "Nürnbergi meisterlauljate" plaadistuse eest 1997. aastal Grammy maineka auhinna pälvinud, kuulub just selliste eriliste tenorite hulka. Sundimatult, muusikaliselt, ühtlaselt fraseerituna ja kammerlikult esitas ta kogu partii, milles headus võitis kurjuse ning halastus viha. Just kammerlikkus, õhulisus ja Mozarti esitamiseks nii vajalik kergus oli see, mis Lipperti tenori nauditavaks muutis.

Ei mingeid valepingeid ega ponnistusi. Tituse üllas tegelekaju harmoneerus täistoonides tolle õhtul valitsenud erilise auraga.

Maailmanimega Lipperti kõrval säras võrratu Ameerika Ühendriikidest pärit solist Christina Lamberti (Vitellia), kellest allakirjutanule kujunes õhtu kangelanna.

Tegu on väga erilise soprani, kel peale laia diapasoni, mida ta hiilgavalt teise vaatuse numbrites demonstreeris, väljendurikas hääli ning hingata-

suseni, mis ooperi heroilise dramatismiga teatrilaval iseeneslikult kaasneb.

Ent on meeldiv reeglite seas erandeid kohata. Tol õhtul kõlas Rahvusooper Estonia laval muusikaline ime. Põhirõhk oli muusikal, mis eestlasele suhteliselt tundmatu ning mille geniaalsus seda värskemalt mõjus.

Samuti puudus võimalus arvustada "liig modernset või liig igavat" lavastust. Detailid, mis kontsertettekannet ilmestasi, kandsid eneses täienduslikku iseloomu ning sobisid esituse kammerliku auraga hästi.

Nimekate välissolistide kõrval tegid kaasa Rahvusooperi noored jõud, kes sõna otseses mõttes positiivselt üllatasid. Eriti Priit Volmer (Publius), kelle lauldud teise vaatuse aaria kujunes muusikaliselt üheks paremini esitatud numbriks.

Tugevad olid ilusa tämbri ja ühtlase kõlaga metsosopran Helen Lokuta (Annus), kelle puhul mõjus huvitavalt sopranitele omane tämber ülemises registris, mis kõnealuse partii ettekanne rikastas, ja Annaliisa Pillak, kes üllatavalt hästi sai hakkama Tituse sõbra Sextuse raske partiiiga.

"Tituse halastuse" järgi otsustades on Eestis pärast pikka põuda siiski olemas heade ja lootustandvate solistide järel-

Mozarti 250. sünniaastapäevale pühendatud üritustesarjas Rahvusooperis Estonia toimus helilooja viimase ooperi "Tituse halastus" ettekanne, mille mainekaim solist oli Herbert Lippert.

Arhiiv

ma Titus oli helde, helge ja filosoofiline valitseja, kellele miski inimlikki võõras polnud.

Mozarti ettekanne nõuab sootuks erilisi tenoreid, keda me Verdi, ammugi aga Puccini ja *bel canto* lauljate seast ei leia.

Lippert, kes Wagneri "Nürnbergi meisterlaujate" plaadistuse eest 1997. aastal Grammy maineka auhinna pälvinud, kuulub just selliste eriliste tenorite hulka. Sundimatult, muusikaliselt, ühtlaselt fraseerituna ja kammerlikult esitas ta kogu partii, milles headus võitis kurjuse ning halastus viha. Just kammerliikkus, õhulisus ja Mozarti esitamiseks nii vajalik kergus oli see, mis Lipperti tenori nauditavaks muutis.

Ei mingeid valepingeid ega ponnistusi. Tituse üllas tegelaskuju harmoneerus täistoonides tollel õhtul valitsenud erilise auraga.

Maailmanimega Lipperti kõrval säras võrratu Ameerika Ühendriikidest pärit solist Christina Lamberti (Vitellia), kellest allakirjutatule kujunes õhtu kangelanna.

Tegu on väga erilise soprana, kel peale laia diapasooni, mida ta hiilgavalt teise vaatuse numbrites demonstreeris, väljendusrikas hääl ning hingestatus.

Lamberti esituslaad kandis eneses midagi tabamatut ja seletamatut. Tavapärasest teistsugune lähenemine ja pingestatus tegi Lamberti interpretatsiooni huvitavaks ja hingeminevaks. Tema häälevärvide spekter on väga lai, tänu sellele suutis ta edasi anda sedavõrd peeneid varjundeid, mis üldjuhul vaid suurtele meistritele omased.

Seda tugevat kooslust saatis Arvo Volmeri juhatatud Rahvusooperi orkester, kes sünkroonselt solistidega arvestas ja üldise kammerliikkusega sada protsenti haakus.

Ettekandest jäi terviklik ja positiivne mulje, mistõttu on isegi kahju, et "Tituse halastus" vaid kahel õhtul kõlas. Mozarti geniaalsus hõljus õhus ja tükk aega autoski teel Pärnusse, hinged aga püsis tõeline muusikaline elamus.

Ooperit nähtusena peetakse elitaarseks kunstiks ning elitaarne see tollel õhtul ka oli.